

Konkret vil projektet have fokus på klimapåvirkningen ved forskellige dyrkningsstrategier, herunder vandstandshævninger, forsuringer og øget produktion af humus.

Forventningen er, at projektet vil dokumentere den nuværende produktions klimapåvirkning og derudover indikere om det vil være muligt at producere Vildmosekartofler med en mere bæredygtig profil.

KONTAKT

Har du spørgsmål til projektet, kontakt da venligst:

Kartoffelavler Jan Nørgaard, Vildmosekartoflen I/S
+45 2231 3932, jan@vildmosekartoflen.dk

Planteavlskonsulent Christian H. Christensen, LandboNord
+45 9624 2560 / +45 2116 7009, chc@landbonord.dk

Måling af kulstofindhold og klimagasser udføres af Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, under ledelse af **lektor Lars Elsgaard**
+45 8715 7674, lars.elsgaard@agro.au.dk

Yderligere viden om kontrolleret dræning kan fås ved henvendelse til:
Konsulent Kristoffer Piil, SEGES
+45 8740 5574, krp@seges.dk

Yderligere viden vedr. projektledelsen kan fås ved henvendelse til:
Projektleder Frank Bondgaard, SEGES
+45 8740 5409, fbo@seges.dk

FOTOS

Kirsten Birke Lund, KIBA Consult Aps
Tanka Kandel, Aarhus Universitet
Peter Küster Nielsen, LandboNord
Frank Bondgaard, SEGES
Sanne Holm Nielsen, LandboNord

Projektet afsluttes oktober 2015.

BÆREDYGTIGE VILDMOSEKARTOFLER

Store Vildmose i Nordjylland består dels af fredede arealer dels af drænede og opdyrkede arealer. Den vigtigste afgrøde er vildmosekartofler, som er kendt for sin fine skræl, hvilket netop opnås ved dyrkning i Vildmosens tørvejord.

Når tørvejorden dyrkes, nedbrydes tørvelaget, og således fjernes produktionsgrundlaget. Der er derfor i Store Vildmose, som andre steder i Verden, fokus på at sikre og forbedre produktionsformen.

Kartoffelavlerne i Store Vildmose har i samarbejde med rådgivere fra LandboNord, SEGES samt Smagen Nordjylland taget initiativ til projektet "Bæredygtige Vildmosekartofler". Projektet støttes gennem Grøn Vækst-programmet af EU og Region Nordjylland til en bæredygtig jordbrugsproduktion.

Projektet er et godt eksempel på et samarbejde mellem landmænd - her kartoffelavlere - og forskere, hvilket kombinerer og udnytter international forskning og praktisk viden. For det er ikke kun i Store Vildmose, at der er interesse for at sikre en bæredygtig udnyttelse af tørvejorden. Projektet vil således dels drage nytte af den eksisterende danske og internationale forskning dels bidrage med ny viden.

Nogle af de praktiske tiltag, der afprøves gennem projektet er nye dyrkningsmetoder bl.a. med kontrolleret dræning, samt forsøg med hjælpeafgrøder, der helt eller delvist nedmuldes.

Formålet med projektet er at udvikle metoder, så Vildmosekartofler fremover kan dyrkes dels med mindst mulig nedbrydning af tørvejorden dels med mindst mulig negativ effekt på det omgivende miljø.

Kiba Consult ApS

Vildmoseavlerlauget

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Se Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Avlere, rådgivere og eksperter ved opstart af "Bæredygtige Vildmosekartofler" foråret 2014.

HJÆLPEAFGRØDER

Projektet omfatter forsøg med dyrkning af forskellige afgrøder - "hjælpeafgrøder" - der helt eller delvist nedmuldes forud for kartoffelproduktionen. Forsøgene skal give indblik i muligheden for at anvende sådanne hjælpeafgrøder til at erstatte noget af den nedbrudte tørvejord med nyt organisk materiale. Desuden er det vigtigt, at afprøve om en sådan nedmuldning kan foretages uden at gå på kompromis med vildmosekartoffernes høje kvalitetskrav.

På et areal lige syd for Vildmoseporten har der hen over sommer og efterår 2014 været anlagt små parceller med bl.a. Græs, Hør, Vårbyg, Havre, Rug, Boghvede, Fodervikke, Cikorie, Hamp, Majs, Olieræddike, Lupin og Ærter. Disse afgrøder - hjælpeafgrøderne - er sidenhen helt eller delvist nedmuldet. Herefter bliver der produceret kartofler på arealerne, med henblik på at afprøve metoden.

KONTROLLERET DRÆNING

Gennem en afdækning af hvordan dyrkning af tørvejorde varetages andre steder i Verden, viste det sig, at bl.a. Finland har gode erfaringer med at hæve vandstanden i tørvejorde, for på den måde at reducere klimagas-emissionen og samtidig øge udbyttet. En sådan produktionsform afprøves gennem projektet.

På billedet ses avlere, rådgivere og eksperter inspicere hampens store tilvækst. Forsøgsarealet er etableret ved Vildmoseporten, Biersted Mosevej 277, 9440 Aabybro.

En grøft, der sikrer afledning af drænvand blokeres, hvorved dræningen og dermed grundvandsstanden af et areal kan kontrolleres. Der vil i 2015 blive produceret kartofler i området. Derved vil projektet give en indikation af, om det rent praktisk kan lade sig gøre og om en kontrolleret dræning / grundvandsstand har indflydelse på kartoffelkvaliteten. Traditionelt har de opdyrkede områder været drænet og en øget vandstand kan indebære udfordringer i forhold til færdsel med maskiner i markerne.

UNDERSØGELSER AF MOSENS KULSTOF-STATUS

Udover de nævnte produktionsforsøg gennemføres en række undersøgelser, der skal give svar på følgende spørgsmål: - Har dyrkning af kartofler speciel effekt på udslippet af CO₂? - Hvor meget synker mosen ved forskellige dyrkningspraksis?

Sidst i september 2014 blev der udtaget volumenfaste boreprøver til analyse af mosens kulstofindhold, for at belyse de forskellige afgrøders (græs, korn, kartofler) evt. påvirkning af mosens nedbrydning.

Gennem hele projektperioden foretages der med korte intervaller (ca. 2 uger) målinger af hvor store mængder drivhusgasser (lattergas, metan og kuldioxid), der frigives i mosen. Det sker gennem målinger med statiske kamre, der anbringes på rammer etableret både i marker med kartofler og med andre afgrøder.

De foreløbige resultater tyder ikke på, at kartoffeldyrkning bidrager mere end andre afgrøder til klimagasudslippet.

MARKEDSUNDERSØGELSE

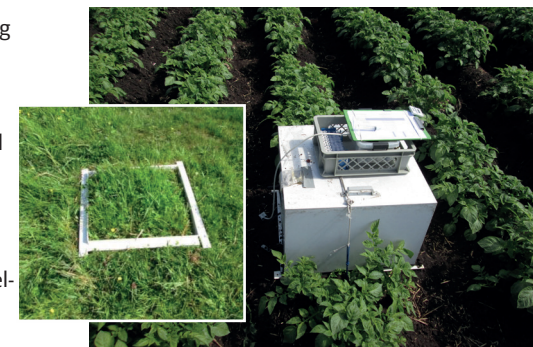
Projektet vil også omfatte en markedsundersøgelse for at afdække, om ændrede dyrkningsmetoder har betydning for forbrugerne.

En afvandringsgrøft blokeres delvist for at hæve grundvandsstanden i marken.

Aarhus Universitet har udtaget bore-prøver til analyse af kulstofindhold.

Udslip af klimagasser måles i statiske klimakamre.